

บันทึก

เรื่อง การกำหนดวันหยุดประจำสัปดาห์ของการรถไฟแห่งประเทศไทย

กระทรวงคมนาคมได้มีหนังสือ ที่ คค.๐๒๐๓/๑๒๓๒๓ ลงวันที่ ๑๒ ธันวาคม ๒๕๖๒ ถึงสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ความว่า การรถไฟแห่งประเทศไทยได้รายงานว่า สหภาพแรงงานผู้ปฏิบัติงานการรถไฟแห่งประเทศไทยได้มีหนังสือหาข้อยุติไปยังกรมแรงงาน เกี่ยวกับการกำหนดเวลาทำงานในการรถไฟแห่งประเทศไทยตามคำสั่งทั่วไปของการรถไฟแห่งประเทศไทย ที่ บกบ.๑๒/๒๕๖๑ ที่จะถือวันที่หก (วันเสาร์) เป็นวันหยุดประจำสัปดาห์ของผู้ปฏิบัติงานหรือไม่ และถ้ากำหนดวันหยุดตามประเพณีตรงกับวันเสาร์ จะเลื่อนวันหยุดตามประเพณีวันนั้นไปหยุดในวันทำงานถัดไปได้หรือไม่ กรมแรงงานได้ให้การรถไฟแห่งประเทศไทยชี้แจงเหตุผลและข้อเท็จจริงเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าว ซึ่งการรถไฟแห่งประเทศไทยก็ได้มีหนังสือชี้แจงต่อกรมแรงงานแล้ว

ต่อมา กรมแรงงานได้แจ้งผลการพิจารณาให้การรถไฟแห่งประเทศไทยทราบว่า ตามประกาศของกระทรวงมหาดไทย เรื่องการคุ้มครองแรงงาน พ.ศ.๒๕๑๕ ลงวันที่ ๑๖ เมษายน ๒๕๑๕ ที่กำหนดให้นายจ้างจัดให้ลูกจ้างมีวันหยุดประจำสัปดาห์ไม่น้อยกว่าสัปดาห์ละหนึ่งวันเป็นการกำหนดมาตรฐานขั้นต่ำของวันหยุดประจำสัปดาห์ซึ่งจะต้องสอดคล้องต้องกันกับวันทำงานด้วย และกรณีที่การรถไฟแห่งประเทศไทยจัดให้ผู้ปฏิบัติงานในส่วนกลาง ผู้ปฏิบัติงานตำแหน่งต่าง ๆ ที่ไม่เกี่ยวกับงานด้านเดินรถและมีการปฏิบัติงานอันมีลักษณะงานประจำที่ หรือตำแหน่งอื่นที่มีสภาพการทำงานและกำหนดเวลาทำงานเช่นเดียวกับผู้ปฏิบัติงานในส่วนกลาง มีวันปฏิบัติงานในสัปดาห์หนึ่งห้าวันและให้หยุดเต็มวันในวันที่หกและวันที่เจ็ดนั้น หมายความว่า ทั้งวันที่หกและวันที่เจ็ดเป็นวันหยุดประจำสัปดาห์โดยสภาพ การให้ถือวันที่เจ็ดเพียงวันเดียวเป็นวันหยุดประจำสัปดาห์จึงไม่สอดคล้องกับการกำหนดวันทำงานห้าวัน และไม่ชอบด้วยหลักเกณฑ์ของการกำหนดวันหยุดประจำสัปดาห์ ตามประกาศกระทรวงมหาดไทยดังกล่าว

การรถไฟแห่งประเทศไทยพิจารณาแล้วไม่เห็นด้วยกับความเห็นของกรมแรงงาน และเห็นว่าไม่จำเป็นต้องปฏิบัติตาม โดยมีเหตุผลดังนี้

๑. ตามคำสั่งทั่วไป ที่ บกบ.๑๒๕/๒๕๖๑ เรื่องการกำหนดเวลาทำงานในการรถไฟแห่งประเทศไทย แก้ไขเพิ่มเติม ลงวันที่ ๖ พฤศจิกายน ๒๕๖๑ ได้กำหนดวันหยุดประจำสัปดาห์ชัดเจนอยู่แล้ว

๒. ผู้ปฏิบัติงานในการรถไฟแห่งประเทศไทยมีอยู่หลายประเภท หากต้องกำหนดวันหยุดประจำสัปดาห์เป็น ๒ วัน การรถไฟแห่งประเทศไทยจะต้องรับภาระจ่ายค่าทำงานในวันหยุดเกี่ยวกับงานด้านเดินรถเป็นประจำตลอดไป

๓. ความเห็นของกรมแรงงานในหนังสือ ที่ มท.๑๒๐๖/๑๑๓๐๕ ลงวันที่ ๒๒ สิงหาคม ๒๕๖๒ มิใช่เป็นคำวินิจฉัยข้อตกลงจากข้อเรียกร้องเพื่อเปลี่ยนแปลงสภาพการจ้างตาม

พระราชบัญญัติแรงงานสัมพันธ์ พ.ศ.๒๕๑๘ เพราะมีที่มาจากกรณีที่สหภาพแรงงานผู้ปฏิบัติงานการรถไฟแห่งประเทศไทยได้หารือไปยังกรมแรงงานเท่านั้น ซึ่งคณะกรรมการรถไฟแห่งประเทศไทยพิจารณาแล้วเห็นสมควรเสนอเรื่องให้คณะกรรมการกฤษฎีกาพิจารณาชี้ขาดเพื่อหาข้อยุติต่อไป

กระทรวงคมนาคมเห็นว่า เพื่อให้เป็นที่ยุติในปัญหาข้อกฎหมาย และเพื่อถือเป็นหลักปฏิบัติต่อไป จึงเสนอขอให้คณะกรรมการกฤษฎีกาพิจารณาปัญหาตามรายงานของการรถไฟแห่งประเทศไทยดังนี้ คือ

๑. การกำหนดวันหยุดประจำสัปดาห์ของการรถไฟแห่งประเทศไทยตามคำสั่งทั่วไป ที่ บกบ.๑๒๕/๒๕๑๘ ลงวันที่ ๖ พฤศจิกายน ๒๕๑๘ ถูกต้องหรือไม่
๒. การรถไฟแห่งประเทศไทยจะต้องปฏิบัติตามความเห็นของกรมแรงงานที่ได้แจ้งมาเกี่ยวกับวันหยุดประจำสัปดาห์ดังกล่าวหรือไม่

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา (กรมการร่างกฎหมาย คณะที่ ๘) ได้พิจารณาปัญหาดังกล่าวข้างต้น กับได้ฟังคำชี้แจงของผู้แทนกระทรวงคมนาคม (สำนักงานปลัดกระทรวงคมนาคม และการรถไฟแห่งประเทศไทย) และผู้แทนกระทรวงมหาดไทย (กรมแรงงาน) แล้ว มีความเห็นดังนี้

๑. ปัญหาแรกที่จะต้องพิจารณา คือการกำหนดเวลาทำงานในการรถไฟแห่งประเทศไทย ตามคำสั่งทั่วไปของการรถไฟแห่งประเทศไทย ที่ บกบ.๑๒๕/๒๕๑๘ซึ่งกำหนดให้ผู้ปฏิบัติงานประเภทพนักงานตำแหน่งต่าง ๆ ที่ไม่เกี่ยวกับงานด้านเดินรถและมีการปฏิบัติงานอันมีลักษณะประจำที่ เช่น นายตรวจกล นายตรวจไฟฟ้า หรือตำแหน่งอื่นที่มีสภาพการทำงานและกำหนดเวลาทำงานแน่นอนเช่นเดียวกับผู้ปฏิบัติงานในส่วนกลางมีวันปฏิบัติงานในสัปดาห์หนึ่งห้าวัน และให้หยุดเต็มวันในวันที่หกและวันที่เจ็ด แต่ให้ถือวันที่เจ็ดเป็นวันหยุดประจำสัปดาห์เพียงวันเดียว นั้น ขอบด้วยหลักเกณฑ์ของการกำหนดวันหยุดประจำสัปดาห์ตามประกาศของกระทรวงมหาดไทย เรื่องการคุ้มครองแรงงาน ๑ หรือไม่ทั้งนี้เพราะการกำหนดวันหยุดประจำสัปดาห์ตามกฎหมายแรงงานนั้น ข้อ ๗^๑แห่งประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่องการคุ้มครองแรงงาน ๑ กำหนดให้นายจ้างจัดให้ลูกจ้างมีวันหยุดประจำสัปดาห์อย่างน้อยสัปดาห์ละหนึ่งวัน การกำหนดวันหยุดประจำสัปดาห์ไว้เช่น มีผลในเรื่องการจ่ายค่าทำงานในวันหยุดตามข้อ ๓๙^๒ แห่ง

^๑ข้อ ๗ ให้นายจ้างจัดให้ลูกจ้างมีวันหยุดประจำสัปดาห์ไม่น้อยกว่าสัปดาห์ละหนึ่งวัน โดยวันหยุดประจำสัปดาห์ต้องมีระยะห่างกันไม่เกินหกวัน นายจ้างและลูกจ้างจะตกลงกันล่วงหน้ากำหนดให้มีวันหยุดประจำสัปดาห์วันใดก็ได้

สำหรับงานโรงแรม งานขนส่ง งานในป่า งานที่ทุรกันดาร งานประมงงานดับเพลิงและงานอื่นตามที่กระทรวงมหาดไทยจะได้อนุญาต นายจ้างและลูกจ้างทั้งหมดหรือบางคนจะตกลงกันล่วงหน้าสะสมและเลื่อนวันหยุดประจำสัปดาห์ไปเมื่อใดก็ได้แต่ต้องอยู่ในระยะเวลาไม่เกินสี่สัปดาห์ติดต่อกัน

^๒ข้อ ๓๙ ถ้านายจ้างให้ลูกจ้างทำงานในวันหยุดซึ่งลูกจ้างมีสิทธิได้รับค่าจ้าง ให้นายจ้างจ่ายค่าทำงานในวันหยุดแก่ลูกจ้างในอัตรา ดังต่อไปนี้

- (๑) ลูกจ้างซึ่งได้รับค่าจ้างเป็นรายชั่วโมงหรือเป็นระยะเวลาอย่างอื่นเพิ่มขึ้นอีกไม่น้อยกว่า

ประกาศกระทรวงมหาดไทยฉบับเดียวกัน และในเรื่องวันหยุดชดเชยในกรณีที่วันหยุดตาม ประเพณีตรงกับวันหยุดประจำสัปดาห์ตามข้อ ๙^๓ แห่งประกาศกระทรวงมหาดไทยดังกล่าว ซึ่ง แก้ไขเพิ่มเติมโดยประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่องการคุ้มครองแรงงาน (ฉบับที่ ๖) ลงวันที่ ๓๑ กรกฎาคม พ.ศ.๒๕๒๑

กรณีตามปัญหานี้ คำสั่งทั่วไปของการรถไฟแห่งประเทศไทย ที่ บกบ.๑๒๕/ ๒๕๑๘ ซึ่งเป็นคำสั่งแก้ไขเพิ่มเติมคำสั่งทั่วไปของการรถไฟแห่งประเทศไทย ที่ ก.๒๖/๑๕๐๑ ลง วันที่ ๒๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๐๒ ได้กำหนดเพิ่มเติมคำสั่งทั่วไปของการรถไฟแห่งประเทศไทย ที่ ก. ๒๖/๑๕๐๑ ที่กำหนดให้ผู้ปฏิบัติงานในส่วนกลางหยุดงานเต็มวันในวันเสาร์และวันอาทิตย์ แต่ให้ ถู้อเฉพาะวันอาทิตย์เป็นวันหยุดประจำสัปดาห์ โดยให้ผู้ปฏิบัติงานประเภทพนักงานตำแหน่งต่าง ๆ ที่ไม่เกี่ยวกับงานด้านเดินรถและมีการปฏิบัติงานอันมีลักษณะประจำที่ หรือตำแหน่งอื่นที่มี สภาพการทำงานและกำหนดเวลาทำงานแน่นอนเช่นเดียวกับผู้ปฏิบัติงานในส่วนกลางได้หยุดงาน เต็มวันในวันเสาร์และวันอาทิตย์ด้วย แต่ไม่ได้กำหนดให้พนักงานทุกคนได้รับประโยชน์นี้และยังคง ให้ถู้อเฉพาะวันอาทิตย์เป็นวันหยุดประจำสัปดาห์ นอกจากนี้คำสั่งทั่วไปของการรถไฟแห่งประเทศไทย ที่ ก.๒๖/๑๕๐๑ ซึ่งยังคงใช้บังคับอยู่ก็ได้กำหนดไว้ชัดเจนว่า การรถไฟ ฯ จะให้ผู้ปฏิบัติงาน ที่ได้หยุดในวันที่หก (วันเสาร์) มาปฏิบัติงานก็ได้ แสดงว่าวันที่หกมิใช่วันหยุดประจำสัปดาห์ ดังนั้น คำสั่งทั่วไปของการรถไฟแห่งประเทศไทย ที่ บกบ.๑๒๕/๒๕๑๘ ซึ่งได้กำหนดวันหยุด ประจำสัปดาห์ไว้หนึ่งวันจึงชอบด้วยหลักเกณฑ์ของการกำหนดวันหยุดประจำสัปดาห์ตามประกาศ ของกระทรวงมหาดไทย เรื่อง การคุ้มครองแรงงาน ฯ เพราะได้กำหนดวันหยุดประจำสัปดาห์ ตามมาตรฐานขั้นต่ำที่กฎหมายแรงงานกำหนดไว้แล้ว

๒. ส่วนปัญหาต่อไปที่ว่า ความเห็นของกรมแรงงานตามหนังสือ ที่ มท.๑๒๐๖/ ๑๑๓๐๕ ลงวันที่ ๒๒ สิงหาคม ๒๕๒๒ เกี่ยวกับวันหยุดประจำสัปดาห์ที่แจ้งไปยังการรถไฟแห่ง ประเทศไทยมีผลผูกพันต่อการรถไฟแห่งประเทศไทยหรือไม่ นั้น เห็นว่า ความเห็นนี้มีใช้ค่า วินิจฉัยข้อพิพาทแรงงานของคณะกรรมการแรงงานสัมพันธ์ เนื่องจากข้อเรียกร้องเพื่อ เปลี่ยนแปลงสภาพการจ้างตามพระราชบัญญัติแรงงานสัมพันธ์ พ.ศ.๒๕๑๘ เพราะมิได้มีข้อ พิพาทแรงงานที่ตกลงกันไม่ได้ซึ่งส่งให้คณะกรรมการแรงงานสัมพันธ์วินิจฉัยตามมาตรา ๒๓^๔

หนึ่งเท่าของค่าจ้างในวันทำงานตามจำนวนชั่วโมงที่ทำงานในวันหยุด

(๒) ลูกจ้างซึ่งได้รับค่าจ้างตามผลงานโดยคำนวณเป็นหน่วยเพิ่มขึ้นอีกไม่น้อยกว่าหนึ่งเท่า ของค่าจ้างตามผลงานที่ทำได้ในวันหยุด

^๓ข้อ ๙ ให้นายจ้างประกาศกำหนดวันหยุดตามประเพณี ไม่น้อยกว่าปีละสิบสามวัน โดยรวม วันแรงงานแห่งชาติด้วย

ถ้าวันหยุดตามประเพณีวันใดตรงกับวันหยุดประจำสัปดาห์ ให้เลื่อนวันหยุดตามประเพณีวัน นั้นไปหยุดในวันทำงานถัดไป

การกำหนดวันแรงงานแห่งชาติ ให้เป็นไปตามที่รัฐมนตรีประกาศกำหนดในราชกิจจานุเบกษา

^๔มาตรา ๒๓ เมื่อมีข้อพิพาทแรงงานที่ตกลงกันไม่ได้ในกิจการดังต่อไปนี้

(๑) การรถไฟ

แห่งพระราชบัญญัติแรงงานสัมพันธ์ พ.ศ.๒๕๑๘ กรณีดังกล่าวเป็นแต่เพียงสภาพแรงงาน
ผู้ปฏิบัติงานการรถไฟแห่งประเทศไทยหรือไปยังกรมแรงงานเท่านั้น ดังนั้น ความเห็นของกรม
แรงงานดังกล่าวจึงไม่มีผลผูกพันการรถไฟแห่งประเทศไทย

(ลงชื่อ) วัฒนา รัตนวิจิตร

(นายวัฒนา รัตนวิจิตร)

รองเลขาธิการฯ

รักษาราชการแทน เลขาธิการคณะกรรมการการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการการกฤษฎีกา

มีนาคม ๒๕๒๓

ฯลฯ

ฯลฯ

ให้พนักงานประนอมข้อพิพาทแรงงานส่งข้อพิพาทแรงงานให้คณะกรรมการแรงงานสัมพันธ์
เพื่อพิจารณาวินิจฉัย และแจ้งให้ทั้งสองฝ่ายทราบภายในสามสิบวันนับแต่วันที่รับข้อพิพาทแรงงาน

นายจ้าง สมาคมนายจ้าง สหพันธ์นายจ้าง ลูกจ้าง สภาพแรงงานหรือสหพันธ์แรงงาน มี
สิทธิอุทธรณ์ต่อรัฐมนตรีภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่ได้รับความวินิจฉัย ให้รัฐมนตรีวินิจฉัยอุทธรณ์และแจ้งให้ทั้งสอง
ฝ่ายทราบภายในสิบวันนับแต่วันที่รับคำอุทธรณ์

คำวินิจฉัยของคณะกรรมการแรงงานสัมพันธ์ที่มีได้อุทธรณ์ภายในกำหนดและคำวินิจฉัย
อุทธรณ์ของรัฐมนตรีให้เป็นที่สุด ฝ่ายแจ้งข้อเรียกร้องและฝ่ายรับข้อเรียกร้องต้องปฏิบัติตาม